

URZĄD STATYSTYCZNY
W BYDGOSZCZY

PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM DO 2035 R. DLA LUDNOŚCI MIEJSKIEJ I WIEJSKIEJ

www.stat.gov.pl/bydgosz

OPRACOWANIA SYGNALNE

Bydgoszcz, styczeń 2013 r.

Niniejszą informację opracowano na podstawie prognozy ludności faktycznej do 2035 r. dla powiatów oraz miast na prawach powiatu opublikowanej przez Główny Urząd Statystyczny. Prognoza ta jest spójna z obowiązującą do połowy 2008 r. prognozą dla województwa na lata 2008–2035, której podstawę obliczeń stanowiły stany ludności według płci, wieku oraz powiatów i miast na prawach powiatu w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 31 grudnia 2007 r. Prognoza nie uwzględnia zatem zmian terytorialnych wprowadzonych po 1 stycznia 2008 r. Dane prognozujące liczbę ludności faktycznie zamieszkałej w 2035 r. w powiatach (liczonych bez miast na prawach powiatu), miastach na prawach powiatu oraz w województwie odniesiono do rzeczywistej liczby ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 grudnia 2011 r. opracowanego przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Śledzenie prognoz demograficznych pozwala na przewidywanie kształtowania się w przyszłości zjawisk i procesów demograficznych, ich kierunków, tempa rozwoju, jak również przemian w strukturze ludności m.in. według podstawowych cech demograficznych i miejsca zamieszkania. Stąd w niniejszym opracowaniu przedstawiono prognozę liczby ludności ogółem, według płci i relacji wybranych grup wieku w układzie miasta – tereny wiejskie.

W opracowaniu przez miasta rozumie się jednostki podziału terytorialnego kraju, którym aktem prawnym nadano status miasta. W myśl obowiązujących przepisów są to miasta na prawach powiatu, pozostałe gminy miejskie oraz części miejskie gmin miejsko-wiejskich. Tereny wiejskie stanowią obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich oraz z gminami wiejskimi.

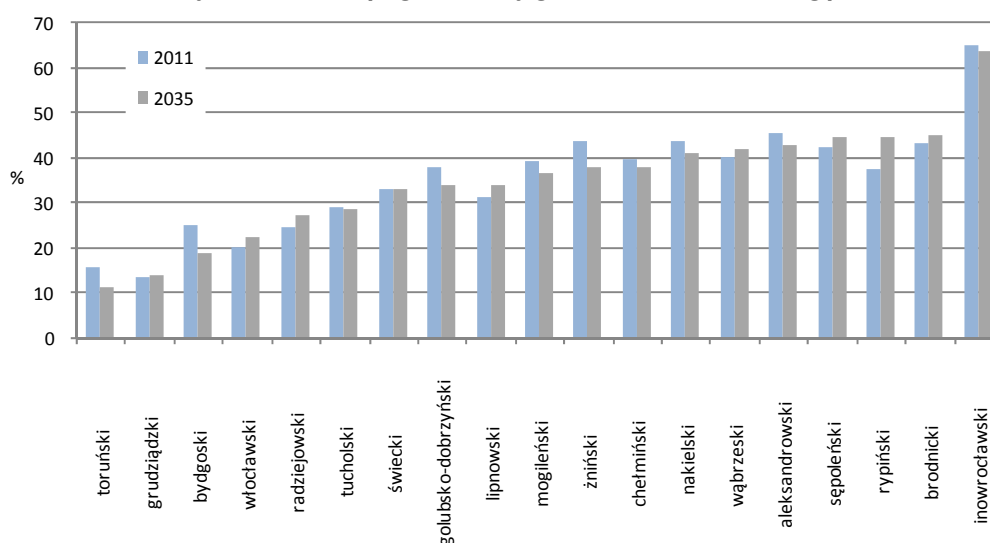
Prognozowane zmiany liczby ludności wskazują, że w 2035 r. w porównaniu ze stanem z końca 2011 r. mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będzie mniej o 8,5%, tj. o 177,8 tys. osób. Analizy wskazują jednak na odmienne kształtowanie się prognoz demograficznych na różnych obszarach województwa. Przewiduje się, że do 2035 r. w miastach województwa kujawsko-pomorskiego ubędzie 15,2% ludności względem 2011 r., zaś na terenach wiejskich spodziewany jest w tym czasie wzrost liczby ludności o 1,8%. Zmiany te spowodują spadek wartości wskaźnika urbanizacji w województwie (procentowy udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności) z 60,4% w przyjętym roku bazowym do 56,0% w 2035 r.

Zgodnie z przewidywaniami zmiany liczebności populacji będą skutkowały zmianą proporcji między ludnością miejską i wiejską w poszczególnych powiatach województwa. Zauważa się, że do 2035 r. najbardziej zurbanizowanym powiatem pozostanie powiat inowrocławski, przy czym udział ludności miejskiej spadnie w tym powiecie z 65,3% w 2011 r. do 63,9% w 2035 r. (tj. o 1,4 p.proc.). Prognozuje się, że w analizowanym okresie najniższa dynamika wskaźnika urbanizacji (72,0) będzie miała miejsce w powiecie toruńskim, gdzie jego wartość spadnie z 15,4% w roku bazowym do 11,1% w 2035 r. Z kolei

największy relatywny wzrost wskaźnika urbanizacji (dynamika 119,1) dokona się prawdopodobnie w powiecie rypińskim, gdzie jego wartość wzrośnie z 37,6% w 2011 r. do 44,8% w 2035 r.

Wskaźnik urbanizacji w 2011 r. oraz prognozowana jego wartość w 2035 r. według powiatów

Proces przekształceń demograficznych, które zachodzą będą w odmiennym tempie na różnych obszarach województwa będzie zróżnicowany także według płci. Prognozowany w skali województwa ubytek ludności w większym stopniu będzie dotyczył mężczyzn (ubytek o 9,1%) niż kobiet (ubytek o 7,9%), co spowoduje, że współczynnik feminizacji wzrośnie w województwie ze 106 w 2011 r. do 108 w 2035 r. Przewiduje się, że do 2035 r. utrwali się przewaga liczby kobiet nie tylko w województwie, lecz również w miastach i na terenach wiejskich. Tempo wzrostu współczynnika feminizacji będzie przy tym wyższe w miastach województwa, gdzie liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn wzrośnie w analizowanym czasie ze 111 do 114, podczas gdy na terenach wiejskich odpowiednio: z 99 do 101.

Prognozowane zmiany demograficzne wskazują również na postępujący proces starzenia się ludności województwa kujawsko-pomorskiego, którego obrazem może być wzrastająca wartość wskaźnika starości oznaczającego relację liczby ludności w wieku 60+(kobiety)/65+(mężczyźni) do liczby dzieci i młodzieży do lat 19. Według prognoz wskaźnik starości w województwie wzrośnie z 0,8 w 2011 roku do 1,6 w 2035 roku. Jego wartość dla miast zwiększy się z 1,0 w 2011 r. do 1,8 w 2035 r. (dynamika – 180,0); natomiast dla terenów wiejskich odpowiednio z 0,6 do 1,3 (dynamika – 216,7).

Tabl. 1. Ludność według płci i miejsca zamieszkania według powiatów w 2011 r.

Stan w dniu 31 XII

POWIATY	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Współczynnik feminizacji	Miasta		Tereny wiejskie	
					razem	współczynnik feminizacji	razem	współczynnik feminizacji
KUJAWSKO-POMORSKIE	2098370	1017093	1081277	106	1267284	111	831086	99
Podregion bydgosko-toruński	774317	368191	406126	110	610144	113	164173	101
bydgoski	107678	53407	54271	102	27014	107	80664	100
toruński	98698	48673	50025	103	15189	109	83509	102
m. Bydgoszcz	363020	170847	192173	112	363020	112	x	x
m. Toruń	204921	95264	109657	115	204921	115	x	x

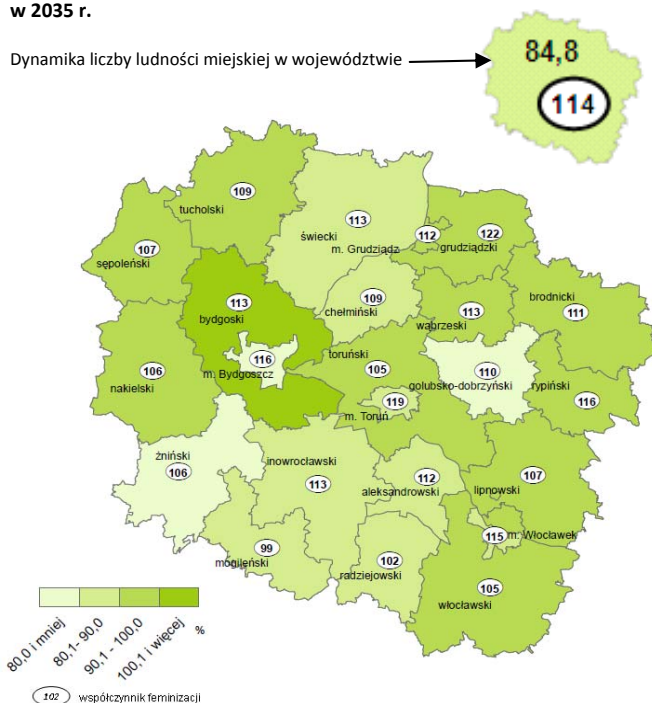
Tabl. 1. Ludność według płci i miejsca zamieszkania według powiatów w 2011 r. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

POWIATY	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Współczynnik feminizacji	Miasta		Tereny wiejskie	
					razem	współczynnik feminizacji	razem	współczynnik feminizacji
KUJAWSKO-POMORSKIE	2098370	1017093	1081277	106	1267284	111	831086	99
Podregion grudziądzki	539652	265364	274288	103	254342	109	285310	98
brodnicki	77751	38479	39272	102	33762	110	43989	97
chełmiński	52748	25858	26890	104	20868	110	31880	100
golubsko-dobrzyński	45401	22473	22928	102	17211	109	28190	98
grudziądzki	40216	20208	20008	99	5334	110	34882	97
sępoleński	41683	20777	20906	101	17679	108	24004	96
świecki	99942	49245	50697	103	32838	109	67104	100
tucholski	48187	23993	24194	101	14018	107	34169	98
wąbrzeski	35286	17353	17933	103	14194	111	21092	99
m. Grudziądz	98438	46978	51460	110	98438	110	x	x
Podregion włocławski	784401	383538	400863	105	402798	110	381603	99
aleksandrowski	56199	27207	28992	107	25456	115	30743	100
inowrocławski	164965	80117	84848	106	107648	110	57317	99
lipnowski	67537	33522	34015	101	21035	107	46502	99
mogileński	46929	23012	23917	104	18363	108	28566	101
nakielski	86966	43102	43864	102	38153	106	48813	98
radziejowski	42239	20893	21346	102	10410	107	31829	100
rypiński	44873	22185	22688	102	16874	109	27999	99
włocławski	87345	43397	43948	101	17632	107	69713	100
żniński	71003	35193	35810	102	30882	106	40121	99
m. Włocławek	116345	54910	61435	112	116345	112	x	x

Prognoza zmiany stanu (2011=100) oraz współczynnika feminizacji ludności miejskiej w powiatach i miastach na prawach powiatu w 2035 r.

Dynamika liczby ludności miejskiej w województwie

Prognozy liczby ludności miejskiej województwa kujawsko-pomorskiego wskazują na jej spadek w większości powiatów (poza powiatem bydgoskim). Ubytek wyższy niż średni dla ludności miejskiej w województwie spodziewany jest w 2035 r. w miastach pięciu powiatów: żnińskiego, golubsko-dobrzyńskiego, mogileńskiego, chełmińskiego i inowrocławskiego oraz w Bydgoszczy, Włocławku i Toruniu. Depopulacja w największym stopniu dotknie miasta powiatu żnińskiego, w których do 2035 r. ubędzie blisko 24% ludności. Zauważa się, że procesy depopulacyjne będą wyraźnie zachodzić także w największych miastach regionu: Bydgoszczy, Włocławku i Toruniu. W prognozie na 2035 r. przewiduje się spadek liczby ludności w Bydgoszczy o 21,7% w stosunku do stanu ludności w grudniu

2011 r. Ubytek o 78,7 tys. mieszkańców oznacza, że liczba ludności Bydgoszczy w 2035 r. może wynieść 284,3 tys. osób. Mimo, że skala prognozowanych zmian dla Bydgoszczy jest większa niż dla Włocławka i Torunia, gdzie ubędzie odpowiednio: 19,8% i 15,8% ludności, Bydgoszcz nadal pozostanie największym pod względem liczby ludności miastem województwa.

Z prognozy wynika, że w analizowanym okresie spadek liczby ludności w Grudziądzu oraz miastach pozostałych czternastu powiatów będzie mniejszy niż średni ubytek ludności miejskiej województwa. Spośród tych powiatów najbliższy średniej dla województwa ubytek liczby mieszkańców spodziewany jest w miastach powiatu świeckiego (o 13,1%), najmniejsze zmiany zachodząc będą zaś w miastach powiatu lipnowskiego, gdzie ubędzie prawdopodobnie 0,3% ludności.

Analizując prognozę liczby ludności zauważa się, że w 2035 r. wzrost liczby ludności miejskiej nastąpi jedynie w powiecie bydgoskim. W 2035 r. miasta tego powiatu zamieszkiwać będzie o 7,3% więcej ludności niż w 2011 r.

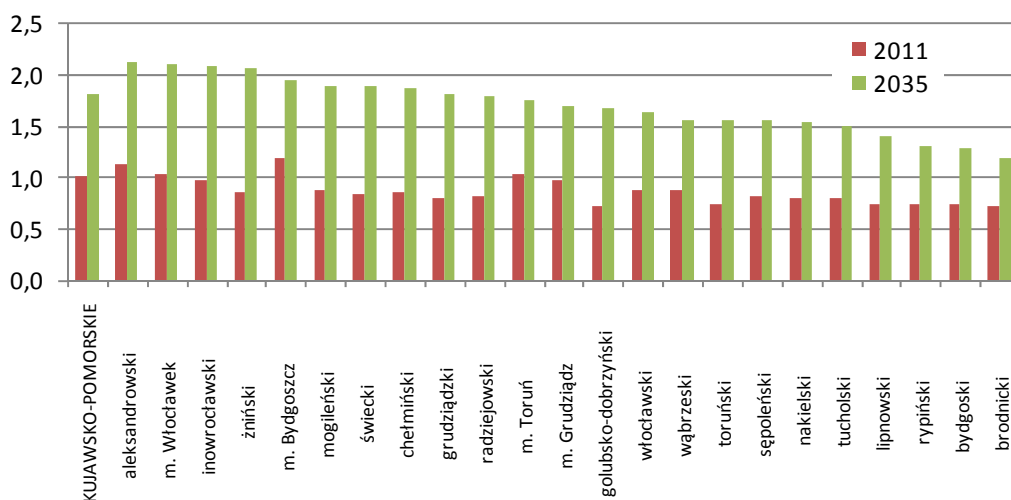
Podobny rozkład zmian potencjału demograficznego w miastach przewiduje się analizując prognozy ludności w podziale na płeć. Liczba mężczyzn i kobiet będzie systematycznie malała we wszystkich miastach na prawach powiatu i miastach niemal wszystkich powiatów. Do 2035 r. największy w województwie spadek liczby tak mężczyzn, jak i kobiet dokona się w miastach powiatu żnińskiego. W porównaniu z 2011 r. liczba mężczyzn zmniejszy się prawdopodobnie o 24,0%, a kobiet – o 23,6%. Znacznie wyższy niż średnia wojewódzka będzie także spadek liczby mężczyzn i kobiet w mieście Bydgoszcz, w którym do 2035 r. będzie ich odpowiednio: o 23,1% i 20,4% mniej niż w 2011 r. Prognozuje się, że w Bydgoszczy zamieszkiwać będzie wówczas 131,3 tys. mężczyzn i 153,0 tys. kobiet.

Przyrost liczby ludności warunkowany wzrostem liczebności kobiet i mężczyzn prognozowany jest w miastach powiatu bydgoskiego. Przewiduje się tam 4,0% wzrost liczby mężczyzn względem 2011 r., przy jednoczesnym wzroście liczby kobiet o 10,4%. Wzrost liczby ludności jednej z płci prognozowany jest tylko w miastach dwóch powiatów: rypińskiego (w którym w 2035 r. w jedynym w powiecie mieście Rypin zamieszkiwać będzie o 2,8% więcej kobiet niż w 2011 r. przy jednoczesnym 3,9% spadku liczby mężczyzn) i toruńskiego (w którym spodziewany jest do 2035 r. względem 2011 r. wzrost liczby mężczyzn o 1,4%, przy 2,4% spadku liczby kobiet).

Prognozowane zmiany, które będą dokonywać się w strukturze ludności miejskiej według płci oddają także wartości współczynnika feminizacji. Pomimo postępującego w województwie procesu depopulacji kobiet i mężczyzn, analiza prognozowanej ich liczby w miastach poszczególnych powiatów i miastach na prawach powiatu województwa kujawsko-pomorskiego pozwala wnioskować o utrwaleniu się przewagi liczby kobiet. Większość miast województwa w 2035 r. pozostanie nadal sfeminizowana – jedynie w miastach powiatu mogileńskiego w 2035 r. będzie więcej mężczyzn niż kobiet - współczynnik feminizacji osiągnie tam wartość równą 99. W miastach pozostałych powiatów i w miastach na prawach powiatu prognozowana wartość współczynnika feminizacji będzie wahała się od 102 w miastach powiatu radziejowskiego do 122 w miastach powiatu grudziądzkiego.

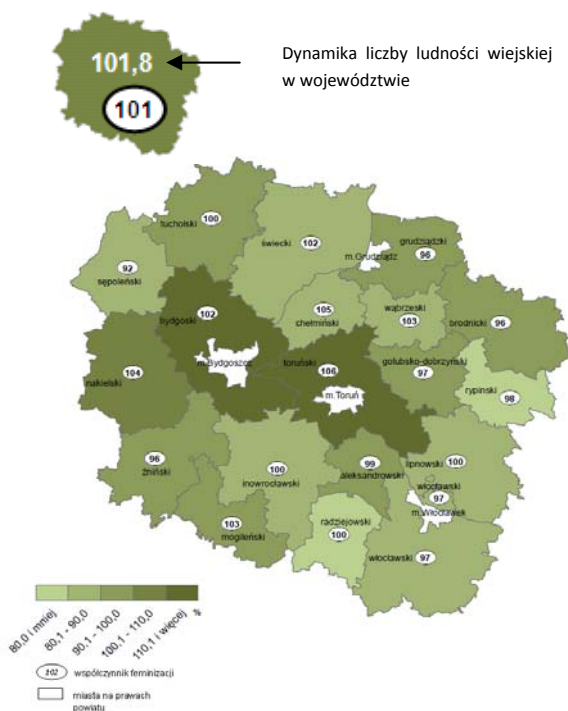

Wskaźnik starości ludności miejskiej według powiatów i miast na prawach powiatu w 2011 r. oraz prognozowana jego wartość w 2035 r.

Analiza prognozowanych zmian liczby ludności według grup wieku wskazuje, że w latach 2011-2035 we wszystkich miastach na prawach powiatu i w miastach wszystkich powiatów województwa nastąpi wzrost wskaźnika starości. Jego dynamika będzie się prawdopodobnie wahała od 238,9 w miastach powiatu żnińskiego do 163,5 w miastach powiatu brodnickiego. W 2035 r. miasta powiatu brodnickiego, charakteryzować będą się najniższą wartością wskaźnika równą 1,2. Relatywnie najwięcej osób w wieku 60+/65+ do liczby dzieci i młodzieży do lat 19 będzie przypadać w miastach powiatów: żnińskiego, inowrocławskiego, aleksandrowskiego oraz we Włocławku, gdzie wskaźnik starości osiągnie najwyższą wartość w województwie równą 2,1.

Prognoza zmiany stanu (2011=100) oraz współczynnika feminizacji ludności wiejskiej w powiatach w 2035 r.

Na **terenach wiejskich** województwa, inaczej niż w miastach i w całym województwie, do 2035 r. spodziewany jest wzrost populacji o 1,8%, co spowoduje zwiększenie udziału ludności wiejskiej w populacji województwa z 39,6% w 2011 r. do 44,0% w 2035 r. W tym czasie tempo przyrostu mieszkańców terenów wiejskich będzie zróżnicowane ze względu na płeć. Prognozuje się, że w 2035 r. przyrost liczebności kobiet wyniesie 2,5% i będzie o 1,4 p.proc. wyższy niż wśród mężczyzn.

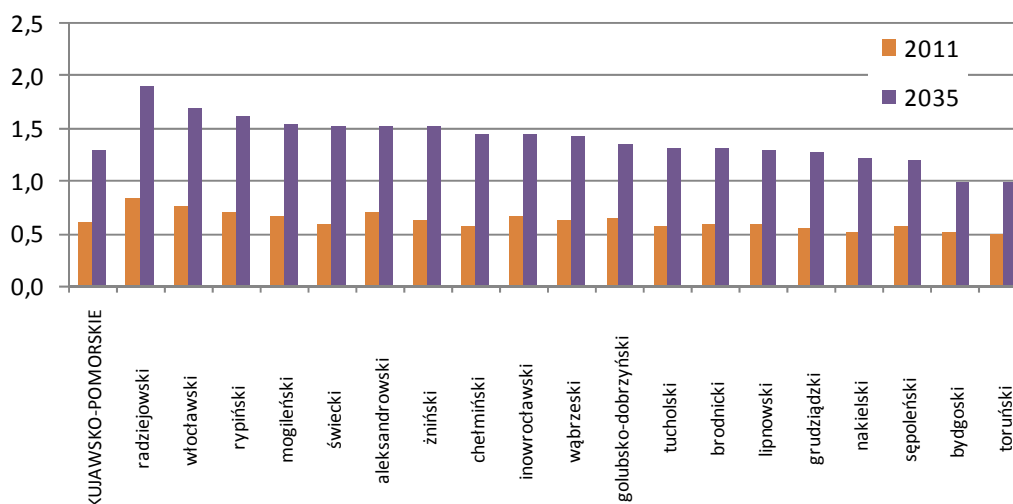
Prognozowana sytuacja demograficzna na terenach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego będzie bardziej zróżnicowana niż zmiany, które spodziewane są w miastach. Wzrost liczby mieszkańców do 2035 r. na terenach wiejskich prognozowany jest w trzech powiatach województwa (bydgoskim, toruńskim i nakielskim), podczas gdy tylko w jednym powiecie województwa (bydgoskim) zamieszkiwać będzie więcej ludności miejskiej niż w 2011 r.

Najbardziej znaczące zmiany do 2035 r. przewidywane są dla terenów wiejskich powiatów: bydgoskiego, toruńskiego i nakielskiego, gdzie zwiększy się liczba mieszkańców, a dynamika będzie wyższa niż średnia dla terenów wiejskich całego województwa. Prognozuje się, że do 2035 r., że na terenach wiejskich powiatu bydgoskiego liczba ludności wzrośnie o 54,2% i wyniesie 124,4 tys. osób. Liczba ludności zamieszkującej tereny wiejskie powiatów toruńskiego i nakielskiego zwiększy się odpowiednio: o 45,2% i o 2,7% mieszkańców względem 2011 r. Prognozy demograficzne wskazują, że na terenach wiejskich wszystkich pozostałych powiatów postępować będzie proces depopulacji. Skala zjawiska będzie prawdopodobnie różna. Prognozowany spadek liczby ludności z terenów wiejskich pozostałych powiatów wyniesie od 26,0% w powiecie rypińskim do 2,4% w powiecie aleksandrowskim.

Na terenach wiejskich, tak jak w miastach województwa, będzie można zauważyć silną dodatnią współzależność między dynamiką liczby mężczyzn i kobiet, przy czym do 2035 r. tylko na terenach wiejskich powiatu bydgoskiego i toruńskiego wzrośnie ogólnej liczby ludności na terenach wiejskich towarzyszyć będzie wzrost zarówno liczby mężczyzn jak i kobiet zamieszkujących te tereny. Liczba mężczyzn na terenach wiejskich powiatu bydgoskiego wzrośnie o 52,4%, zaś na terenach wiejskich powiatu toruńskiego o 42,3%; populacja kobiet zwiększy się odpowiednio: o 56,1% i o 48,0%. Trzecim powiatem, na którego terenach wiejskich wzrośnie liczba kobiet będzie powiat nakielski – prognozy wskazują na 5,5% przyrost ich liczby, przy jednoczesnym spadku liczby mężczyzn o 0,1%.

Wskaźnik starości ludności wiejskiej według powiatów w 2011 r. oraz prognozowana jego wartość w 2035 r.

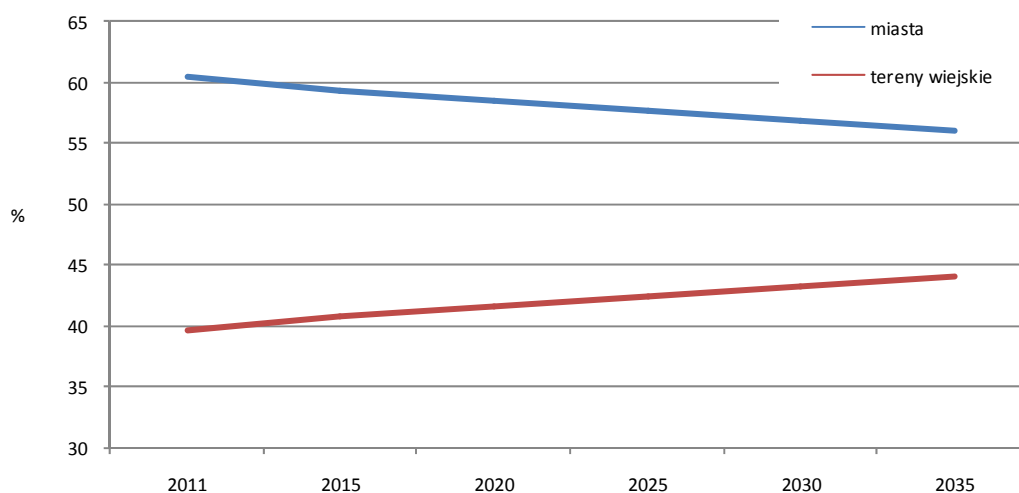

Przewidywane zmiany liczby ludności wiejskiej województwa wskazują, że w 2035 r. stopień sfeminizowania terenów wiejskich będzie niższy niż w miastach województwa. Największej jego wartości można spodziewać się na terenach wiejskich powiatu toruńskiego, gdzie na 100 mężczyzn przypadają 106 kobiet (w 2011 r. współczynnik feminizacji wyniósł 102 i również był najwyższy w województwie dla ludności zamieszkującej tereny wiejskie). Prognozuje się, że w 2035 r. na terenach wiejskich powiatów: inowrocławskiego, lipnowskiego, radziejowskiego oraz tucholskiego przeciętnie na 100 mężczyzn będzie przypadało 100 kobiet. Tereny wiejskie pozostałych powiatów będą się charakteryzować przewagą liczby mężczyzn. Najniższej wartości współczynnika feminizacji na terenach wiejskich w województwie można spodziewać się na terenach wiejskich powiatu sępoleńskiego – prognozuje się bowiem, że w 2035 r. na 100 mężczyzn będą tam przypadały 92 kobiety (w 2011 r. na 100 mężczyzn przypadało 96 kobiet i była to najwyższa przewaga liczby mężczyzn na terenach wiejskich województwa).

Analizując stan i strukturę społeczeństwa w 2035 r. na terenach wiejskich województwa zauważa się, że zachodzić w nim będą istotne zmiany również w relacjach grup wieku. Prognozowana dynamika wskaźnika starości będzie prawdopodobnie wahać się od 256,3 na terenach wiejskich powiatu świeckiego do 194,9 na terenach wiejskich powiatu bydgoskiego. Najniższą wartość wskaźnika starości równą 1,0 przewiduje się na terenach wiejskich powiatów bydgoskiego oraz toruńskiego, natomiast najwyższą – na terenach wiejskich powiatu radziejowskiego (1,9).

Udział ludności miejskiej i wiejskiej w ogólnej liczbie ludności w województwie w 2011 r. i jego prognoza do 2035 r.

Prognozowany przebieg zmian stanu i struktury ludności według płci wskazuje na zróżnicowanie procesów demograficznych dotyczących mieszkańców miast i terenów wiejskich. Do 2035 r. w województwie nastąpi prawdopodobnie ubytek liczby ludności miejskiej (z 60,4% w 2011 r. do 56,0%) i należy spodziewać się, że będzie to dotyczyło w znacznym stopniu największych miast regionu: Bydgoszczy, Torunia, Włocławka i Grudziądz. Udział mieszkańców tych czterech miast w ogólnej liczbie ludności miejskiej województwa spadnie z 61,8% w 2011 r. do 59,5%. Spowoduje to relatywny wzrost liczby ludności zamieszkującej pozostałe miasta przy jednoczesnym wzroście liczby ludności zamieszkującej tereny wiejskie w województwie (z 39,6% w 2011 r. do 44,0% w 2035 r.). Wzrost ten prognozowany jest na terenach wiejskich powiatu bydgoskiego, toruńskiego i nakielskiego, a największe zmiany będą zachodziły w powiecie bydgoskim i toruńskim. Udział ludności wiejskiej zamieszkującej te powiaty w ogólnej liczbie ludności wiejskiej województwa wzrośnie z 19,8% w 2011 r. do 29,0% w 2035 r.

Autorzy opracowania: dr Wiesława Gierańczyk, Marzena Leszczyńska — Referat Analiz i Badań Regionalnych
— tel. 56 6117128

Redakcja merytoryczna: Magdalena Miśko

Redakcja techniczna, skład i grafika komputerowa: Marta Kobyłecka, Rafał Lis, Jacek Pruski
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem Małgorzaty Rybak

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBGD@stat.gov.pl, tel. 52 3669400